

om vår revolutionsromantiska vänster

Den nya vänstern har verkligen aktiverat den svenska politiska debatten. Även om vissa inlägg allvarligt misskrediterat vänsterrörelsen, som t. ex. Anders Carlbergs s. k. ultrademokratiska synpunkter, så är huvudintrycket att strävan till ideologisk förnyelse medfört att en rad viktiga frågor om t. ex. arbetarrörelsens anpassning till välståndssamhället tagits upp till debatt. En viktig roll har den nya vänstern också spelat för utrikespolitiska ställningstaganden och särskilt ungdomens engagemang i utrikespolitiska frågor.

Vietnamkriget är kanske det bäst kända exemplet. Det är idag svårt att bestrida att den svenska debatten i vietnamfrågan för fem år sedan var ensidig och att den kampanj som förts från vänsterhåll varit verkningsfull. Även om vietnamdebatten fortfarande har slag sida, men nu åt andra hållet, så är den mer nyanserad än tidigare.

Men hur är det med den svenska bedömningen av utvecklingen i andra världsdelar? Var står vi t. ex. i fråga om Latinamerika — det område som av många anses komma att efterträda Vietnam som centrum för den utrikespolitiska uppmärksamheten under 70-talet? Tyvärr måste man konstatera att den svenska pressens nyhetsbevakning av de latinamerikanska ländernas utveckling är praktiskt taget obefintlig. Däremot har en hel del böcker om Latinamerika utgivits under senare år, men de flesta är utomordentligt ensidiga — sysslar främst med revolutionsspekula-

tioner — och ger ingen allsidig bild av utvecklingen. Ändå tycks de prägla vår uppfattning av kontinenten.

Kulten av den argentinsk-kubanske revolutionsromantikern Che Guevara är belysande. Che Guevara ville som bekant överföra den kubanska revolutionen till det sydamerikanska fastlandet. Gerillans verksamhet förutsatte stöd av civilbefolkningen på landsbygden och Guevara hoppades på så sätt kunna starta en serie revolutionsrörelser — flera Vietnam som han uttryckte det — som skulle framtvinga USA:s intervention och sätta hela världsdelen i brand.

Che Guevara misslyckades. De bolivianska bönderna inte bara förhöll sig passiva till hans internationella gerilla-armé utan motarbetade den aktivt och den bolivianska militären visade sig fullt kapabel att på egen hand oskadliggöra gerillan.

Che Guevaras cyniska spekulation i ett storkrig i Latinamerika kan synas skrämmande nog. Men kanske mest oroväckande är den filosofi han ger uttryck för i sina skrifter — en svärmisk dyrkan av handlingen för handlingens egen skull och hans tro att en framgångsrik gerillaledare också är bäst skickad att handha den politiska makten i samhället.

Det finns skäl framhålla att medan kommunistpartierna i alla latinamerikanska länder (utom Cuba) liksom i Sovjet och Kina tagit avstånd från Guevaras revolutionsfilosofi så framställs han i svensk vänsterdebatt som ett exempel för framtiden. T. o. m. statsminister

Tage Erlander, som väl knappast är något typexempel för den nyaste vänstern, betecknar i en enkät Che Guevara som "en fascinerande person och en stor ledaregestalt" och utan spår av avståndstagande. Och medan kommunistpartier i andra delar av världen predikar fredlig samexistens så kan en svensk socialdemokrat som journalisten Björn Kumm kategoriskt döma ut alla möjligheter till en fredlig utveckling och utnämna alla

som predikar fredlig samexistens mellan Förenta staterna och Latinamerika till latinamerikanska quislingar!

Det mest anmärkningsvärda är inte att åsikter av detta slag framförs utan att de tydligen inte väcker uppmärksamhet eller kritiserats. Var finns de borgerliga debattörerna? Det måste väl finnas några skribenter utanför vänstern som kan skriva debattböcker om annat än att kungadömet måste bevaras?

Rolf Norberg

ENSIDIGHET

Det finns en notorisk böjelse i en del kretsar i Sverige att föra diskussionen om demokratiens blott i den formen, att man vänder bort blicken och förfasar sig över diktaturernas metoder. Dessa förtjäna förvisso sin granskning, men ytterst gagnas dock demokratiens sak bäst att av demokratierna ej glorifieras utan även de underkastas sträng observation och kritik.

Svensk Tidskrift 1938